

**“XIX ASRNING IKKINCHI YARMI - XX ASR O‘ZBEKISTON TARIXINING
DOLZARB MASALALARI” fanidan o‘tiladigan seminar mashg‘ulotga ajratilgan vaqt
taqsimoti**

t/r	SEMINAR MASHG‘ULOTLARINING MAVZULARI VA REJASI:	Soat i
1 mavzu: Rossiya imperiyasining Turkistondagi mustamlaka ma’muriy tizimini o‘ziga xosligi (XIX asrning 60-80 yillari).		
1 mashg‘ulot		
1.1	1.Turkiston general-gubernatorligining tashkil topishi. 2.Turkiston general-gubernatorligining siyosiy, ma’muriy tizimini tashkil etilishi. 3. Mustamlaka tizimining tartibi va uning Turkistondagi o‘ziga xos xususiyatlari.	2
2 mashg‘ulot		
1.2	1.Rossiya imperiyasining Turkistondagi mustamlaka boshqaruv tizimining qaror topishi. 2.Mustamlaka harbiy ma’muriy tizim va uning Turkistondagi mohiyati. 3.XIX asrning 60-80-yillaridagi mustamlaka boshqaruv tizimining o‘ziga xos xususiyatlari. 4. Mustamlaka boshqaruv tizimining oqibatlari.	
2 mavzu: Buxoro amirligi va Xiva xonligining Rossiya imperiyasigaga qaramligi.		
2.1	1.Buxoro amirligi va Xiva xonligining Rossiya imperiyasi tomonidan egallanishi va uning oqibatlari. 2. Bosib olingan hududlarda mustamlaka tizimini o‘ziga xos xususiyatlari. 3.Mustamlaka tizimining Buxoro amirligining iqtisodiyotiga ko‘rsatgan ta’siri. 4.Xiva iqtisodiyoti va mustamlaka tizimi.	
3 mavzu: Rossiya imperiyasi ko‘chirish siyosatining asosiy maqsadlari.		
3.1	1.Turkistonda ko‘chirish siyosatining mazmuni va mohiyati. 2.Ko‘chirish siyosatining bosqichlari. 3.Rossiya imperiyasining ko‘chirish siyosatining Turkiston uchun bo‘lgan oqibatlari. 4.Yangi ma’muriy tizimni tuzilishi va mahalliy aholiga ko‘rsatgan ta’siri.	2
4 mavzu: Mahalliy aholining ma’naviy qaramligini kuchaytirilishi uchun Rossiya imperiyasining strategiyasi.		
4.1	1.Rossiya imperiyasi hokimiyatining milliy urf-odatlariga bo‘lgan munosabati. 2.Ma’naviy hayot ustidan o‘rnatilgan nazorat. 3.Turkistonda ruslashtirish siyosatini olib borilishi. 4. Ruslashtirish siyosatining oqibatlari.	2
5 mavzu: Milliy ziyolilarni Rossiya imperiyasi siyosatiga qarshi olib borgan faoliyati.		
5.1	1.Mahalliy aholining ijtimoiy faolligini kuchayishi. 2.Demokratik va milliy ozodlik harakatlarini kengayishi. 3.Milliy ozodlik harakatlarining siyosiy vaziyatga ko‘rsatgan ta’siri. 4. Rossiya imperiyasining milliy ozodlik harakatiga qarshi o‘tkazgan chora-tadbirlari	
6 mavzu: Jadidlar harakatining tashkil topishi va rivojlanishi.		
1-mashg‘ulot		
6.1	1.Turkistonga jadidchilikni kirib kelishi. 2.Jadidlar harakatining keng yoyilishi, uning namoyondalari. 3.Jadidlarning ma’naviy-marifiy sohadagi islohotlari. 4. Ta’lim tizimiga Yangi usulni kirib kelishi.	2
6.2	2-mashg‘ulot 1.“Jadid milliy xalq maorifi” tushunchasi va uning iste’molga kiritilishi masalasi 2.Turkistonda dastlabki jadid maktabini ochgan buyuk mutafakkirlar 3.Jadid milliy xalq maorifi tizimining shakllanishi va uning bosqichlari	
7 mavzu: Jadid milliy matbuoti. Jadidchilik harakatida tarixiy ta’lim va tarixga bo‘lgan munosabat.		
7.1	1.Tarixda milliy matbuotning ilk bor paydo bo‘lishi 2.Toshkent, Buxoro va Farg‘onada chop etilgan jurnal va gazetalar	2

	3.Samarqand va Qo‘qonda chop etilgan jurnal va gazetalar 4.Tarix ilmining ilk bor jadid maktablarida o‘qitilishi 5.Tarix tajribasi va falsafasi haqidagi ilmiy-nazariy dunyoqarashiga jadidlarning qo‘shgan hissasi.	
8 mavzu: Rossiyadagi ijtimoiy-siyosiy o‘zgarishlarni Turkistonga ko‘rsatgan ta’siri.		
8.1	1.Turkiston fevral inqilobi arafasida. 2.Turkistonda sovet hokimiyatining o‘rnatilishi. 3.Turkistonda o‘rnatilgan sovet hokimiyatining xususiyati. 4.Sovet hokimiyatiga qarshi harakatlar.	2
9 mavzu: Buxoro va Xorazmda sovetlashtirish siyosati.		
9.1	1.Buxoro amirligi va Xiva xonligini tugatilishi. 2.Buxoro va Xorazmda sovetlashtirish siyosati. 3.Mustabid tuzumga qarshi harakatlarni kengayishi. 4. Sovetlashtirish siyosatining oqibatlari.	2
10 mavzu: Sovet totalitar tuzumining mohiyati.		
10.1	1.Dunyoda keng tarqalgan totalitarizm turlari. Ularning tavsifi. 2.Turkistonda o‘rnatilgan kommunistik mafkuraning mohiyati. 3.Sovet totalitar tuzumining negizlari. 4.Sovet hokimiyatining qatag‘onlik siyosati – uning yunalishlari. 5. Qatag‘onlik siyosati va uning oqibatli – fan, ta’lim, madaniy oqartuv muassasalar, adabiyot va san’at. 6.Quloqlashtirish siyosati	2
11 mavzu: Sovet mustabid tuzumi sharoitida milliy davlatchilik uchun kurash.		
11.1	1.Turkiston Muhtoriyati va unga bolsheviklarning munosabati. 2.Turkiston Muhtoriyati timsolida milliy davlatchilik uchun kurash. Qo‘qon voqealari. 3.Bolsheviklar tomonidan Turkiston Muhtoriyatining tor-mor etilishi va sovet hokimiyatining unga nisbatan olib borilgan qatag‘onlik tadbirlari.	2
12 mavzu: Totalitar tuzumning mustahkamlanishi. Hokimiyatning repressiv funksiyalarining kuchayishi		
12.1	1.SSSRning tashkil topishi va ma’muriy buyruqbozlik tizimini shakllanishi. O‘zbekistonda uning ko‘rinishlari. 2.Hokimiyatning repressiv funksiyalarining kuchayishi, ushbu siyosatga tegishli qabul qilingan davlat qarorlari va qonunlar. 3.Majburiy kollektivlashtirish fojeasi, quloqlashtirish siyosatining O‘zbekistonga ko‘rsatgan ta’siri. 4.Totalitar tuzumning iqtisodiy tayanchining mustahkamlanishi. GULAG tizimining shakllanishi, uning vazifa va maqsadlari, u yerdagi o‘zbeklarning taqdiri.	2
13 mavzu: O‘zbekistonda XX asrning 20-30 yillarida ta’lim tizimidagi ziddiyatlar.		
13.1	1.Ta’lim tizimidagi ahvol, sovet hokimiyatining bu sohadan ko‘zlagan maqsadi va o‘z manfaatida undan keng foydalanilishi. 2.Xalq ta’limi sohasidagi qatag‘onlik siyosati. Madaniy oqartuv tashkilotlari va ularning jamiyatni kommunistik ruhda mafkuraviylashtirishda sovet hokimiyatining roli. 3.Muzey, kutubxona, klub, “Qizil choyxona” “Qizil yurta”lar faoliyati, bolsheviklarni ulardan o‘z manfaati uchun keng foydalanishi. 4.Sobiq ittifoq rahbarlarining adabiyot va san’atga tegishli olib borgan siyosati, uning ushbu sohaga ta’siri. 5.Markaz tomonidan adabiyot va san’atni sovetlar mafkurasiga bo‘ysundirish jarayonida qabul qilingan qarorlari va ularni zo‘ravonlik bilan amalga oshirilishi. 6.Adabiyot va san’at sohasidagi yuz tutgan buzilishlar. Adabiyot va san’at sohasidagi siyosiy qatag‘onliklar.	2
14 mavzu: Sovet hokimiyatining qatag‘onlik siyosatini ilm-fanga ko‘rsatgan ta’siri.		
14.1	1.Ilm-fan sohasidagi yutuqlar va ziddiyatlar.	2

	2.XX asrning 20-30 yillaridagi mafkuraviy jarayonlarni ilm-fanga ko'rsatgan ta'siri. 3.Olimlar va ilmiy xodimlarga nisbatan bo'lgan qatag'onliklar va ushbu siyosatni, ilm-fanga ko'rsatgan ta'siri. 4.Fan arboblarning hayoti va taqdiri, yutuqlar, muammolar va ziddiyatlar.	
15 mavzu: Ikkinchi jahon urushi va undan keyingi yillarda O'zbekistondagi vaziyat.O'zbekistonda Ikkinchi jahon urushi yillaridagi qatag'onliklar.		
15.1	1.Ikkinchi jaxon urushi yillarida sovet xokimiyatining qatag'onlik siyosati, uning oqibatlari, o'ziga xos xususiyatlari. 2.Sovet totalitarizmining ikkinchi jahon urushi davridagi xususiyatlari. 3.1942 yil 28 iyuldagi "№ 227" buyruq va uning mohiyati. Deportatsiya jarayonlari. 4.XX asrning 40-50-yillardagi siyosiy repressiyalar. "Vrachlar ishi" va boshqa ishlarning O'zbekistonga ta'siri. 5.XX asr 40-50 yillaridagi ilm-fanga qaratilgan qatag'onlikni yangi pallasi, uning mohiyati.	2
16 mavzu: O'zbekistonni XX asrning 70-80 yillaridagi hayoti: muammo va ziddiyatlar.		
16.1	1.O'zbekistonda yangi yerlarni o'zlashtirish siyosati va uning oqibatlari. 2.Yutuqlar va yo'l qo'yilgan xatolar, ularni bartaraf etish uchun harakatlar. 3.O'zbekistonda tanglik holatlarining kuchayishi. 1964 yil oktabrda «Saroy» to'ntarilishi. 4.Brejnev L.I. ma'muriyatining olib borgan siyosati. 5.60-70-yillarda tugallanmagan iqtisodiy islohotlar. 6.Ekologik muammolar va ularni aholini salomatligiga ko'rsatgan ta'siri. 7.Sharof Rashidov siyosiy rahbar sifatidagi faoliyati.	2
17 mavzu: O'zbekiston milliy boyliklarining ittifoq markaziga olib ketilishi.		
17.1	1.Markaz tomonidan yagona xalq xo'jaligi kompleksini shakllantirishi va uning O'zbekistonga ko'rsatgan salbiy ta'siri. 2.O'zbekistonni Rossiya Federatsiyasining Noqoratuproq yerlarini o'zlashtirishiga qo'shgan xissasi. 3.Boshka Butunittifoq qurilishlarda O'zbekistonni ishtiroki. 4.Respublikaning tabiiy qazilma boyliklarini, o'zbek xalqining madaniy-ma'naviy boyliklarini Markaz tomonidan olib ketilishi.	2
Jami yil davomida		30 s.

Ceminar mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda magistrant- talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilimlarini mustaqil tahlil qilish orqali xulosalar chiqarish ko'nikmalarini shakllantiradilar.

Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida magistrant talabalar bilimlarini mustahkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish, ilmiy maqolalar va tezislarni chop etish orqali talabalar bilimini oshirish, mavzular bo'yicha ma'ruzalar tayyorlash, ko'rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati **Rahbariy adabiyotlar.**

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat yengilmas kuch. T.: Ma'naviyat, 2008.
2. Karimov I.A. O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida. – T.: O'zbekiston, 2011. - 440 bet.
3. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24

yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016 yil 7 dekabr- Toshkent, O'zbekiston, 2017. 48-b.

4. Mirziyoev Sh. M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalkimiz bilan birga kuramiz. T.: O'zbekiston, 2017.

Asosiy adabiyotlar

1. Tarixni noma'lum sahifalari. Hujjat va materiallar. 1- VI jildlar. Toshkent. -G'.G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi.

2. Istoriya Uzbekistana. Elektronnyy uchebnik dlya VUZov. - Tashkent, 2010.

3. Turkiston chor Rossiyasi mustamlakachiligi davrida. T.1, O'zbekistonning Yangi tarixi. -T.: Sharq, 2000.

4. O'zbekiston Sovet mustamlakachiligi davrida. T.2, O'zbekistonning Yangi tarixi. -T.: Sharq, 2000.

5. Ishanxodjaeva Z.R. Repressivnaya politika sovetsoy vlasti i kultura Uzbekistana: tragediya vyjivaniya (1925-1953 gg). - T.: Tafakkur, 2011.

6.. Ishanxodjaeva Z.R. Uzbekistan v usloviyax kolonializma i sovetsoy totalitarizma. Uchebnoe posobie dlya studentov magistratury. Tashkent; «Natsionalnoe obshchestvo filosofov Uzbekistana». 2018. 264 s.

7. Ishanxodjaeva Z.R. O'zbekiston tarixi (1925 – 1945 yillar). O'kuv kullanma. Toshkent; «Mumtoz suz».2019.156 b.

Asosiy adabiyotlar

1. Tarixni noma'lum sahifalari. Hujjat va materiallar. 1- VI jildlar. Toshkent. -G'.G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi.

2. Istoriya Uzbekistana. Elektronnyy uchebnik dlya VUZov. - Tashkent, 2010.

3. Turkiston chor Rossiyasi mustamlakachiligi davrida. T.1, Uzbekistonning Yangi tarixi. - T.: Sharq, 2000.

4. O'zbekiston Sovet mustamlakachiligi davrida. T.2, Uzbekistonning Yangi tarixi. -T.: Sharq, 2000.

5. Ishanxodjaeva Z.R. Repressivnaya politika sovetsoy vlasti i kultura Uzbekistana: tragediya vyjivaniya (1925-1953 gg). - T.: Tafakkur, 2011.

3. Qo'shimcha adabiyotlar

1. Agzamxodjaev S. Turkiston Muhtoriyati. - T.: Fan, 1996.

2. Avtorxanov A. Imperiya Kremlya. Sovetskiy tip kolonializma. -Vilnyus. 1999.

3. Abdurashidxonov M. Tanlangan asarlar. - T.: Ma'naviyat, 2003.

4. Abdurashidxonov M. Xotiralarimdan. (Jadidchilik tarixidan lavxalar).- T.: Sharq, 2001.

5. Golovanov A.A. Krestyanstvo Uzbekistana: evolyusiya sotsialnogo polojeniya. 1917-1937 gg. - T.: Fan, 1992.

6. Golovanov A.A., Tursunov S. V plenu utopicheskogo myshleniya. - T.: O'zbekiston, 1993.

7. Golovanov A.A., Saidov I.M. Politicheskoe protivoborstvo po natsionalno-gosudarstvennomu samoopredeleniyu Uzbekskogo naroda (1917-1920 gg.). -Samarkand, Sam GU, 2005.

8. Jadidchilik: islohot, yangilanish,mustakillik va tarakkiyot uchun kurash. Davriy tuplam. №1. -T.:Universitet,1999.

9. Xolbaev S., Dolimov U., Duskoraev B., Rajabov K., Polvonov N. va b. Turkiston jadidchiligi – Milliy uygʻonish davri tarixi. - Namangan, 2012, - B.323.
10. Isxakov F. Natsionalnaya politika sarizma v Turkestane (1867-1917 gg.). – T.: Fan, 1997.
11. Ishanxodjaeva Z.R., Iofe V.G. Repressivnaya politika totalitarnogo rejima v Uzbekistana (20-80-ye gg. XX v.). Uch. met. posobie. T.: Universitet, 2003.
12. Ishanxodjaeva Z.R. Vysshee obrazovanie: lyudi i sudby. (Na materialax istorii Uzbekistana 30-x gg. XX veka). UzMU xabarleri. Maxsus son, 2013.
13. Ishanxodjaeva Z.R. Ob ekspertnom zaklyuchenii «Elbek». V sb. Tarixni noma'lum saxifalari. IV kitob. - T.: G'afur G'ulom, 2013.
14. Ishanxodjaeva Z.R. Nekotorye voprosy izucheniya stalinskoy repressivnoy politiki v Uzbekistane. "Istoricheskaya nauka v kontekste intellektualnogo razvitiya sentralnoy Azii" kollektivnaya monografiya. T.: Yangi nashr, 2014 y.
15. Ishanxodjaeva Z.R. Politika bolshevikov v duxovnoy sfere v Uzbekistane. O'zMU xabarleri. №2, 2008 y, 52 b.
16. Кошанов Б., Сейтназаров М. Revolusiya. Vtorjeniya. Sobitiya v Xivinskom xanstve (1919-1920 gg.). –Nukus: Bilim, 1997.
17. Xasanov B.V. Natsionalnaya intelligentsiya Uzbekistana i istoricheskie protsessy 1917-nachala 50-x gg. T.: Akademiya MVD RUz, 2000.
18. Ergasheva Yu.A. Kultura Uzbekistana: tendensii i problemy razvitiya. –T.: Fan, 1997.
19. Shamsutdinov R. Tragediya sredneaziatskogo kishlaka. – T.: Fan, 2006. T.3.
20. Kushjonov O., Polvonov N. Xorazmdagi ijtimoiy-siysiy jarayonlar va xarakatlar. T.: Abu matbuot-konsalt, 2007.
21. Bugay N.F. Reabilitatsiya repressirovannykh grajdan Rossii (XX- nach.XXI v). - Moskva. 2006.
22. Sovetskoe obshchestvo i voyna. Katalog istoriko-dokumentalnoy vystavki. - Moskva 2010.
23. Velikaya otechestvennaya voyna. Ensiklopedicheskiy spravochnik. - Moskva 2010 g.
24. Kuznechevskiy V.D. Stalin: Kak eto bylo? Fenomen XX veka. Veche. Moskva, 2014.
25. Ishanxodjaeva Z.R. Formirovanie tolerantnosti obshchestva v istoricheskoy retrospektive. Materialy Mejdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii «Aktualnye problemy tolerantnosti v uglublenii demokraticeskix reform i razvitiya grajdanskogo obshchestva: Metodologiya issledovaniya, sovremennost i perspektivy». Tashkent, 24-25 aprelya 2015 g.
26. Kuznechevskiy V.D. Stalinskaya kollektivizatsiya. Oshibka senoyu v milliony jizney. Rossiyskiy institut strategicheskix issledovaniy. Moskva, 2015 g.
27. Ishanxodjaeva Z.R.Nauka i stalinizm. O'zbekistonda fan, ta'lim, ishlab chiqarish va yoshlar tarbiyasi sohasidagi Davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari. Respublika almiy-amaliy konferensiyasi materiallari. Qarshi, 11 iyun, 2016 yil.
- 28.Istoriya kultury Uzbekistana: etapy, problemy, dostijeniya. Otvet.redaktor Z.R. Ishanxodjaeva. T., «Adabiyot uchqunlari», 2016.
- 29.Ishanxodjaeva Z.R. Literatura i iskusstvo kak fenomen kulturnoy jizni Uzbekistana 1920-1950 gg. UzMU xabarleri; №№ 1-2, 2017. 41-44 b.
30. Ishanxodjaeva Z. R.Obrazovanie i nauka v Uzbekistane v 1920-1930 –ye gody. Istoriya stalinizma. Kultura i vlast v SSSR. 1920-1950-ye gody. Materialy IX-y mejdunarodnoy nauchnoy konferentsii. S. 386-399. Sankt-Peterburg, 24-26 oktabrya. Yelsin-sentr. ROSSPEN, Moskva 2017.
- 31.Ishanxodjaeva Z.R. Tolerantnost kak kulturnaya osobennost uzbekskogo naroda. Materialy mejdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii «Tolerantnost kak instrument razvitiya mer vzaimnogo doveriya»T., 2018.

--	--

Internet resurslari

1. www.ziyonet.uz. URL: <http://www.ziyonet.uz/uzc/library/book/39426/libid>, 2012, fevral. Ishanxodjaeva Z.R. Model bolshevistskoy «kulturnoy revolyusii» i yee vnedrenie v Turkestane.
2. www.ziyonet.uz. URL: <http://www.ziyonet.uz/uzc/library/book/39425/libid>, Ishanxodjaeva Z.R. «Kulturnye preobrazovaniya» bolshevikov v Uzbekistane v 20-ye – 30-ye gg. XX veka.
3. www.uza.uz